

HRVATSKI glasnik

Godina XVIII, broj 45

6. studenoga 2008.

cijena 100 Ft



Foto: Timea Horvat

Bizonjsko-šenkovečko prijateljstvo

Komentar

Savez – kongres – načela demokracije

Nazočeći Izvanrednom kongresu Saveza Hrvata u Mađarskoj kao delegat i prateći tijekom sastanka, rasprave, činilo mi se da pokušavamo odgovarati nečemu na što još nismo spremni i zreli, pa upravo zbog tih razloga uzrokovan je slijed nesporazuma, neshvaćanja jedni drugih.

Pokušavamo odgovarati načelima demokracije, no vidljivo je da još vrlo zaostajemo iza toga.

Uzmem li u obzir pripreme moje Pomorske regije na Kongres, delegiranje kongresista, već su lišena načela demokracije (govorim samo za našu regiju), naime bez ikakve sjednice, dogovora, izbora poslani su delegati bivšega kongresa. Naravno, vidljiv je bio i rezultat, od 16 pozvanih delegata odazvala se samo polovica.

Zavirimo malo u rječnike što pišu o načelima demokracije. Demokratska načela približavaju se širokim narodnim masama, nastoje da i najzaučastije stvari postanu dostupne shvaćanju najširih slojeva, narod zastupaju izabrani predstavnici.

Ovaj put na Izvanrednom kongresu ni sama nisam znala tko je mene izabrao za delegata, jedan čovjek ili ljudi prije dvije godine, koji ovaj put možda nisu ni znali da će se održati kongres našega Saveza. U tom slučaju ne shvaćam kako smo se približili najširim slojevima naše zajednice. Čini mi se da je odista sazrela promjena odredbe o načelima izbora delegata na kongres, koji je na kraju ipak izglasovan.

Kongres je sazvan zbog izmjene i dopune statuta, sukladno odredbama Glavnogradskog odvjetništva u svezi s članstvom i članarinom. I ovdje opet mi se vraća osjećaj da se godinama radilo nekako što po svemu sudeći nije udovoljilo ni zakonskim odredbama, a radi se o državnoj organizaciji koja osim HDS-a također zastupa i predstavlja hrvatsku zajednicu u Mađarskoj.

Savez, što bi trebao značiti u našem slučaju? Riječ *savez* prema rječniku znači sporazum o zajedničkoj suradnji na nekom području, a drugo značenje mu je udruženje više organizacija iste struke. Uzmimo prvo značenje koje govori o suradnji na nekom području. Područje nam je jasno, ali odgovaramo li suradnji koja sadržava zajednički rad, odnosno sudjelovanje radom i djelatnošću na kakvom projektu, planu ili općem djelovanju? Kao da nam nedostaje osmišlen projekt ili plan.

Uzmemo li drugo značenje u kojem udruženje znači veći broj osoba udruženih radi zajedničkog posla ili cilja, opet nam se javljaju riječi *posao* i *cilj*, stoga možda ne bi bilo loše što prije odrediti konkretne ciljeve, planove naše organizacije, na koje smo imali i neke prijedloge na Kongresu, pa da ubuduće umjesto pokušavanja budemo spremni i zreli određenom zadatku jednog saveza.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

U prigodi domaćinstva Hrvatske Svjetskom prvenstvu u rukometu, koje će se održati od 16. siječnja do 1. veljače 2009. godine, Hrvatska turistička zajednica, posredstvom svojih predstavništava u svijetu te u suradnji s Ministarstvom turizma, Hrvatskim rukometnim savezom i Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija, organizira tijekom mjeseca

studenoga „Hrvatske rukometno-turističke dane“ kao najavu velikoga svjetskog športskog događaja. Prva postaja od 13 predviđenih prezentacija bila je 3. studenoga Budimpešta i Hotel Intercontinental. „Hrvatski rukometno-turistički dani“ obuhvaćaju predstavljanje hrvatske turističke ponude i rukometa u 13 zemalja sudionica prvenstva, koje su ujedno i važna turistička tržišta za Hrvatsku. Među njima je neosporno Mađarska i broj mađarskih turista u Hrvatskoj. Budimpeštanskoj prezentaciji uz domaćina voditelja predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti Marina Skenderovića sudjelovao je niz osoba iz javnoga života glavnoga grada Mađarske i šire, a nazočio joj je i ravnatelj Hrvatske turističke zajednice Niko Bulić. Ispreplesti šport i turizam u zajedničkom cilju – promidžbi turističke ponude i ljepota Hrvatske kao privlačnog odredišta s imidžom velikih športaša i zavidnih športskih ostvarenja



jest očiti cilj ovih prezentacija koje obuhvaćaju niz aktivnosti od tiskovnih konferencija s prikazivanjem promidžbenih filmova o Hrvatskoj, posebno o gradovima u kojima će se igrati utakmice Svjetskog prvenstva u muškom rukometu, pa sve do gastro i enopredstavljanja na prigodnim večerama. Hrvatske slastice spravljaju, naravno, hrvatski kuhari, a atmosferi pridono-

nose poznati izvođači hrvatske glazbe, tako u Budimpešti između ostalih „Najbolji hrvatski tamburaši“. Uzvanicima se na prezentacijama uručuje promidžbeni materijal o Hrvatskoj te prateći promidžbeni materijal o Svjetskom prvenstvu u rukometu, koje će dosada biti najveće športsko natjecanje održano u Hrvatskoj od njezina osamostaljenja. U sedam hrvatskih gradova (Osijek, Split, Varaždin, Poreč, Pula, Zadar, Zagreb) tijekom sedamnaest dana odigrat će se 109 utakmica uza sudjelovanje reprezentacija 24 zemlje koje će igrati u četiri skupine, među njima, naravno, muške rukometne vrste Hrvatske i Mađarske. Vrativši se na turizam i ostvareni profit, kažimo kako je prema službenim statističkim podacima Hrvatska u prvih devet mjeseci tekuće godine ostvarila prihod od 7,1 milijarde eura, a u 2009. godini očekuje rast prihoda od 3% u odnosu na ostvareni.

Branka Pavić Blažetin



Predstavljanje „Hrvatskih rukometno-turističkih dana“,
3. studenoga u Budimpešti

Aktualno

Javna tribina Županijske hrvatske samouprave i pedagoška radionica

Nastavit će pomagati regionalne priredbe i zastupati interese hrvatske zajednice u Bačkoj

U skladu s planom rada i programa, Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije 5. studenog organizirala je javnu tribinu i pedagošku radionicu koja je upriličena u županijskome Narodnosnom domu u Baji.

U ranim popodnevrim satima prvo je održano županijsko usavršavanje za pedagoge koje je vodila umirovljena učiteljica Angela Šokac Marković, a kojemu se odazvalo osam učiteljica i učitelja hrvatskoga jezika, iz Aljmaša, Baje (s Dolnjaka), Bačina, Čikerije, Gare, Kačmara i Kalače. Pošto je lani organizirana prva pedagoška radionica, koju je vodila petrovošelska ravnateljica Edita Horvat Pauković, bilo je ovo drugo okupljanje naših pedagoga u organizaciji Županijske hrvatske samouprave odnosno njezina Odbora za odgoj i obrazovanje.

Kako nam uz ostalo reče predsjednik Županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin, osim drugog razgovaralo se o tome kako poraditi na poboljšanju nastave hrvatskoga jezika, pogotovo u školama gdje se hrvatski jezik predaje kao predmet. To je već godinama gorući problem jer u nekim školama sve je manji broj djece, općenito i u mađarskim školama koje se spajaju u veće cjeline, a još manje upisuje se na hrvatski jezik. Na koji način, kako bi se bolje mogla privući djeca od vrtića do srednje škole da bi što bolje usvojila hrvatski jezik, postala privrženija našoj kulturi i njegovanju tradicija naših predaka – jedna je od glavnih zadaća. Smatraju vrlo važnim pomagati učenicima koji su postigli zapažene rezultate, koji će nastaviti školovanje na hrvatskom jeziku ili učenje hrvatskoga jezika. Treba pomagati rad naših učitelja u našim naseljima, koji u većinskome mađarskom okruženju često su prepušteni sami sebi. Kako nam je potvrdila i Angela Šokac, odlučeno je da će se naši pedagozi dogođine redovito, dvomjesečno okupljati, organizirati usavršavanja u našim školama, razmjenjivati iskustva na polju metodike nastave hrvatskoga jezika.

Pošto je dopunjen dnevni red, prihvaćeno je financijsko izvješće Županijske hrvatske samouprave za prvih devet mjeseci. Prema tome Županijska samouprava ove godine gospodari sa tri milijuna i 937 tisuća forinti. Prihodi, koje čine ostatak novca iz 2007. (717 tisuća forinti), državna potpora (867 tisuća) i potpora Županijske samouprave (dva milijuna forin-

ti), ostvareni su stopostotno. Izdaci su ostvareni s milijun i 453 tisuće, što je gotovo 37 posto planiranoga. Za materijalne izdatke potrošeno je 313 tisuća, a za programe i podupiranje programa milijun i 140 tisuća forinti.

U nastavku sjednice predsjednik Joso Šibalin čestitao je Matiji Mandić Goher, dobitnici županijske nagrade za manjine, za dugogodišnji istaknuti rad, koja joj je dodijeljena povodom nacionalnog blagdana 23. listopada u Kečkemetu, a zatim je doneseno nekoliko odluka. Odlučeno je da će se do 1. prosinca predati molba za državnu potporu za obavljanje javnih zadaća. Podržane su i dvije pristigle molbe, pa će Županijska hrvatska samouprava podupirati Spomen-dan Ivana Antunovića koji će se prirediti 5. studenog u Aljmašu i Susret crkvenih zborova za Božić u Dušnoku.

Osim toga dogovoreno je da će se Veliko prelo u Baji, kao zajednička zabava bačkih Hrvata, prirediti 31. siječnja 2009. godine u prostorijama Općega prosvjetnog središta Nijemaca u Mađarskoj. Prije toga planira se Božićni koncert, a za tu prigodu predviđa se pozivanje jednoga šokačkog KUD-a iz Vojvodine, da se i na razini regije obilježi 320. obljetnica doselidbe šokačkih Hrvata u Bačku. Svakome je poznato da se Županijska hrvatska samouprava osnovala na posljednjim izborima kako bi pomagala i usklađivala rad svih naših samouprava i udruga, a u isto vrijeme zastupala interese hrvatske zajednice u županijskim tijelima. Od školstva pa sve do civilnoga društva po svim pitanjima – naglasio je uz ostalo Joso Šibalin otvarajući javnu tribinu, kako bi se građani birači, pripadnici hrvatske zajednice obavijestili o radu i planovima Županijske hrvatske samouprave,



Pedagoška radionica, koju je vodila Angela Šokac Marković, okupila je osam učiteljica i učitelja iz naših naselja

te mogli dati svoje prijedloge i primjedbe.

Prema njegovim riječima, Županijska hrvatska samouprava nastojala je i uspjela podupirati sve one priredbe koje nisu samo mjesnoga, nego i širega, regionalnog karaktera, te povezati naše hrvatske samouprave, a to će činiti i ubuduće. Smatra da su za to kratko vrijeme mnogo toga učinili. Naglasio je kako zastupnici rade bez honorara, a isplaćuju im se samo putni troškovi. Posebno je istaknuo najvažnije zajedničke priredbe: Božićni koncert, Veliko prelo i Hrvatski dan u Kalači, koje su uvelike pridonijele okupljanju i jačanju hrvatske zajednice.

Usljedila su pitanja i prijedlozi. Bajac Šandor Trskić potaknuo je pitanje Bajske bunjevačke čitaonice. Kao što je poznato, otprije nekoliko godina, kada je utemeljena pod novim imenom Hrvatski kulturni centar Bunjevačka čitaonica, ona je neriješeni problem, a sada se prodaje. Stipan Švraka iz Čavolja smatra da se umjesto saslušanja, koje zvuči previše «policijski», uzme neki drugi izraz, nadalje predložio je da se obnovi neka- dašnje prelo koje se otvaralo s kazališnom predstavom, a o prekograničnoj suradnji s bunjevačkim i šokačkim Hrvatima, koju pozdravlja, postavio je pitanje zbog čega ona nije već prije pokrenuta. Predsjednik Joso Šibalin u svom odgovoru u svezi s Čitaonicom istaknuo je da se Županijska hrvatska samouprava ne može i neće miješati u rad civilne udruge, ali je ustvrdio kako je višegodišnja nesređenost štetila ugledu hrvatske zajednice, pa je zajednička zadaća svih bajskih i bačkih Hrvata da se ona stavi u red i na mjesto koje joj pripada.

O drugome prijedlogu uz ostalo reče kako je javno saslušanje zapravo prijevod mađarskog izraza, možda bi i bio bolji drugi. Nadalje reče da je Veliko prelo u Baji, kao zajednička priredba bačkih Hrvata, posljednjih godina bilo iznimno uspješno, upravo zahvaljujući tome što su gosti bili poznati estradni umjetnici iz Hrvatske, koji su okupili velik broj naših ljudi. Postoji potreba za tim, a to je nužno nastaviti i ubuduće.

Redovite su i kazališne predstave, ali se one priređuju u okviru samostalnih večeri. Nije se složio s tim da dosada nije bilo suradnji s prekograničnim bunjevačkim i šokačkim Hrvatima. Naprotiv, ta suradnja već odavno postoji, ona se njeguje i na razini mjesnih manjinskih samouprava i udruga.

Kako je na kraju dodano, iduća sjednica Županijske hrvatske samouprave održat će se u studenom, a na dnevnom redu bit će nacrt proračuna te plan rada i programa županijske samouprave za 2009. godinu.

Tekst i slika: S. B.

Sporazum o suradnji Zagreba i Pečuha

U Zagrebu je 24. listopada potpisan okvirni sporazum o dugoročnoj suradnji Zagreba i Pečuha. Potpisali su ga načelnici dvaju gradova: Milan Bandić i Péter Tasnádi. Tasnádi je izjavio kako će strane potpisnice popunjavati u tijeku sadržaja okvirnoga sporazuma, a sigurno je kako će već 2009. godine s pomoću osječkog Centra za kulturu staviti na scenu komad Isakova pasija, dok u 2010. godini, kada će Pečuh biti grad europske kulture, namjeravaju u suradnji hrvatskih i mađarskih umjetnika na scenu postaviti operu Zrinski. Tasnádi je naglasio kako će već sljedeće godine u sklopu Hrvatskog dana u Pečuhu i programa Festivala kulturnog nasljeđa Zagrebu pripasti važna uloga. Planiraju se zajedničke izložbe, te Pečuh pruža mogućnost zagrebačkim umjetnicima da se predstave i u sklopu programa Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010.

SAJKA – U organizaciji tamošnje Hrvatske manjinske samouprave, 6. studenoga priredit će se Hrvatski dan. Dan počinje u kasnim poslijepodnevima svetom misom na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi koju će govoriti svećenik Attila Bognár, a nastavlja se kulturnim programom u domu kulture kojem će sudjelovati Mješoviti pjevački zbor Orašje iz Vršende. On će svojim nastupom zapravo i otvoriti zabavu te zajedničko druženje. U programu će uz njih nastupiti i Folklorni ansambl Zora iz Mohača, a na balu će svirati poznato „Orašje“.

Budimpešta

Sjednica Odbora za mladež i šport

Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, predsjednik Odbora za mladež i šport Geza Völgyi saziva sjednicu Odbora za **8. studenoga 2008. godine s početkom u 10 sati** u Ured Hrvatske državne samouprave u **Budimpešti** (Ulica L. Bíróa 24).

Predloženi dnevni red:

1. Prijedlog i prihvaćanje nacrtu Proračuna HDS-a i ustanova za 2009. godinu.
Referent: Geza Völgyi, predsjednik Odbora, i Jozo Solga, voditelj Ureda.
2. Plan rada Odbora za mladež i šport za 2009. godinu. Prijedlog za HDS-ov plan rada.
Referent: Geza Völgyi, predsjednik Odbora.
3. Ostala pitanja i prijedlozi.

Međunarodni kroatistički skup u Pečuhu

U organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Odsjeka za kroatistiku i slavistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu i Regionalnog centra Mađarske akademije znanosti u Pečuhu, od 16. do 18. listopada u Pečuhu je održan IX. međunarodni kroatistički znanstveni skup okupivši pedesetak kroatista iz Mađarske, Hrvatske i Europe.



Skup su u ime Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj pozdravili ravnatelj Ernest Barić, u ime Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu dekan Robert Somos, podsjetivši kako je upravo na tom fakultetu otpočeo s radom jedan od prvih kroatističkih odsjeka na europskim sveučilištima. Profesori pečuške kroatistike i slavistike svojim istraživanjima i znanstvenim prinosima aktivno sudjeluju i pridonose razvoju kroatistike ne samo u Mađarskoj nego i u Hrvatskoj, kazao je Somos. U ime Regionalnog centra Mađarske akademije nazočnima se obratio dopredsjednik István Fodor koji je pozdravljajući sudionike i goste konferencije, istaknuo duge i tradicionalno dobre mađarsko-hrvatske odnose koji su bogati i plodni i na području znanstvenih istraživanja i brojnih zajedničkih projekata. U ime Hrvatske državne samouprave, čija je jedna od ustanova i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, predsjednik Mišo Hepp naglasio je važnost Zavoda, utemeljenog prije tri godine, u životu Hrvata u Mađarskoj kao vlastite znanstvene radionice od koje se mnogo očekuje.

Nakon plenarnih izlaganja Ljiljane Kolenić iz Osijeka, na temu „Frazologija u Držićevim komadima“, i izlaganja predstojnika Slavenske filologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu Dinka Šokčevića na temu „Informbirci i Hrvati u Mađarskoj“, slijedilo je predstavljanje knjige Janje Prodan „Dijalogom kroz stoljeća“. Knjiga je izašla iz



tiska 2008. g., kao treća knjiga Zavodove Biblioteke Nova. Knjigu rasprava i pregleda iz područja poredbene kroatistike predstavio je profesor s osječkog sveučilišta Stanislav Marijanović.

Pedesetak kroatista u trodnevnom radu skupa izlagalo je iz nekoliko tematskih krugova, a rad se odvijao u dvije sekcije: književnoj i jezičnoj. Izlaganja su se mogla svrstati oko nekoliko tema što su ih predložili organizatori: Hrvatsko-mađarske jezične, književne i kulturne veze, Obljetnice: 500 godina od rođenja Marina Držića; 500 godina od rođenja Nikole Zrinskog, sigetskog junaka; 60 godina od donošenja Rezolucije Informbira 1948. godine; te Istraživanja s područja znanosti o književnosti i jezikoslovlju.

Razmatrala su se jezikoslovna, književnopovijesna, teorijska, komparativistička i druga pitanja suvremene kroatistike. Budući da je u Hrvatskoj ova godina u znaku 500. obljetnice rođenja najvećega hrvatskog komediografa Marina Držića, blok predavanja bio je posvećen ovom velikanu europske i svjetske književne scene te brojnim prijevodima i scenskim iščitavanjima njegova djela, prihvatu koji njegova djela imaju u Mađarskoj i ostalim zemljama.

Sudionici i naslovi izlaganja

Goran Rem (Osijek), Produktivna recepcija Držića & Držića u suvremenom hrvatskom pjesništvu; **Frana Marija Vrančković (Zagreb)**, Uloga novca u Držićevu *Skupu i Dundo Maroju*; **Ivo Mihajlović (Budimpešta)**, Marin Držić u Americi i anglofonskom govornom području; **Katja Bakija (Pečuh)**, Vidrina mađarska Fortuna; **Janja Prodan (Pečuh)**, Dundo Maroje na pečuškoj pozornici; **Zorica Kišpeter (Pečuh)**, Dundo Maroje na mađarskom jeziku; **Teodora Vigato (Zadar)**, Europsko i folklorno u komedijama Tituša Brezovačkog; **Ružica Pšihistal (Vinkovci)**, Nikola Zrinski u narodnim pjesmama nesigetske tematike; **Nikola Koščak (Zagreb)**, Naracija kao okvir za obesmišljavanje truda ubojica – Diskursne strategije i stil *Sarajevskoga Marlboro*; **Anera Ryznar (Zagreb)**, Stilske odrednice zbirke novela „Proze“ Ranka Marinkovića; **Zoltán Medve (Baja)**, Autobiografija, nostalgija i identitet: Dubravka Ugrešić i Ottó Tolnai; **Milovan Miković (Subotica)**, Suvremeni roman s hrvatskog ruba; **Stjepan Blažetin (Pečuh)**, Motiv povratka u pjesništvu Hrvata u Mađarskoj; **Sanja Jukić (Osijek)**, Implikacije (ne)egzistencijalizma u pjesničkom tekstu i eksperimentalnom filmu; **Erika Rac (Kaniža)**, Deminutiv i hipokoristik u pomurskom hrvatskom govoru; **Marija Kanižai (Baja)**, Muška i ženska osobna imena pomurskih Hrvata; **Andela Francić (Zagreb)**, Mađarizacija međimurskih ojkonima – (ne)uspjeh pokušaj brisanja identiteta; **Bernadeta Zadrović (Sambotel)**, Nadimci u gradišćansko-hrvatskom naselju Vedešinu; **Mijo Lončarić (Zagreb)**, Štoji – novija istraživanja; **Marija Znika (Zagreb)**, Pabirci iz Katančićeva prijevoda Sv. Pisma (1834); **Kristina Katalinić (Zagreb)**, Promjene morfološkog oblika mađarskih leksema u starijim kajkavskim rječnicima; **Ernest Barić (Pečuh)**, Prevođenje internacionalizama u mađarsko-hrvatskim rječnicima; **Irina Jurković (Zagreb)**, Mađarske imenice koje završavaju na „való“ u mađarsko-hrvatskim rječnicima; **Andrija Handler (Petrovo Selo)**, Mađarsko-hrvatski turistički rječnici nastali poslije 1990. g.; **Krešimir Bagić (Zagreb)**, Kako je moguće kazati nemoguće; **Ivana Vidović Bolt (Zagreb)**, O



posebnostima maritimnih frazema; **Sanda Ham (Osijek)**, Zamjenica svoj – pripadnost subjektu ili vršitelju?; **Jadranka Mlikota (Osijek)**, Lokativno i instrumentalno izricanje namjere; **Dubravka Brunčić (Osijek)**, Pjesništvo Mirka Lehmana u osječkoj Zvezdi; **Đuro Franković (Pečuh)**, Zaboravljeni „Kalendar Presveta Srca Isusova“ iz 1947. godine; **Živko Gorjanac (Baja)**, O čemu i jezično kako piše „Kalendar Presvetog Srca Isusova“ izdan 1947. godine u Semartinu u Mađarskoj; **Andelka Tutek (Pečuh)**, Jezik pučke drame – drama jezika; **Sanja Vulić (Zagreb)**, O jeziku i književnom djelu Antona Slavića; **Irvin Lukežić (Rijeka)**, Dopisi iz Pečuha u Gajevim *Narodnim Novinama* iz 1840. godine; **Anica Bilić (Vinkovci)**, Intertekstualnost u povijesnoj tragediji *Damjan Juda* Ante Benešića (1905); **Irena Vodopija – Dubravka Smajić (Osijek)**, O sadržaju i jeziku osječkih plakata 19. i 20. stoljeća; **Ante Bežen (Zagreb)**, Aktualna istraživanja o ranom učenju hrvatskoga jezika; **Nikola Tutek (Budimpešta)**, Turcizmi u mađarskom i hrvatskom jeziku – komparativna studija; **Šandor Horvat (Narda)**, KUD i očuvanje narodne kulture; **Maciej Czerwinski (Krakow)**, „Strossmayer“ i „Starčević“ kao znakovi u diskursima suvremene hrvatske historiografije.

Ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Ernest Barić izrazio je zadovoljstvo zbog prisutnosti velikoga broja uglednih stručnjaka koji već tradicionalno sudjeluju u radu skupa, ali i odazivom mladih istraživača koji upravo u Pečuhu započinju svoje sveučilišne i akademske karijere.

Sudionici skupa razgledali su starokršćanske spomenike u središtu grada i posjetili Kukinj, hrvatsko naselje nedaleko od Pečuha. Izlaganja s IX. međunarodnog kroatističkog skupa u Pečuhu bit će objelodanjena u posebnom zborniku. Skup je podupirao i Generalni konzulat Republike Hrvatske u ime kojega su svečanom otvorenju, nazočile Vesna Njikoš Pečkaj, konzul gerant, i Katja Bakija, konzulica za kulturu, znanost i obrazovanje, koja je i sama sudjelovala u radu skupa, te mjesna i hrvatska samouprava sela Kukinja.

Branka Pavić Blažetin

SERDAHEL – Predsjedništvo serdahelskoga Kulturnog i športskog društva zasjedalo je 17. listopada. Predsjednik Arpad Kolman sazeo je dosadašnje djelovanje te organizacije, osnovane u travnju, a registrirane u lipnju 2008. godine. Društvo je aktivno sudjelovalo u organiziranju Dana naselja u čijem je okviru ustrojeno športsko natjecanje za djecu i nogometne utakmice za veterane. Organizacija dobro surađuje s nogometašima iz Novakovca, koji su već gostovali u Serdahelu, a jednako tako članovi društva sudjelovali na nogometnom turniru u tome međimurskom selu. Za nekoliko mjeseci povećao se broj članova, a predsjedništvo se nada da će se to nastavljati. Radi oživljavanja športskog i kulturnog života u selu, nadalje se planiraju programi. Još bi se ove godine priredio turnir u malom nogometu te u stolnom tenisu. Za iduću godinu se predviđa kulturni i gastronomski festival, no, naravno, veće manifestacije ovise i o materijalnim sredstvima.

SUMARTON, VELENJE – Kulturno-umjetničko društvo iz Sumartona djelatno surađuje s kulturnim društvima iz Hrvatske, posredstvom kojih se povezao i s Hrvatima u Sloveniji. Svake godine gostuje u Sloveniji u mjestima gdje žive međimurski Hrvati. Sumartinci su sa cijelom svojom postavom: tamburašima, puhačima, velikim i malim plesачima te zborom 18. listopada gostovali u Velenji, gdje su ih primili članovi Društva Međimuraca, na čelu s Dragom Blagusom.

Grad Velenje smješten je u Saleškoj dolini na rijeci Paki, ima 35 tisuća stanovnika. To je industrijski grad (Gorenje, Vegrad, Esotech) gdje živi i radi podosta Hrvata. Društvo Međimuraca u Velenji okuplja 400-ak Hrvata, no među njima aktivno je četrdesetak. Čelnici društava dogovorili su se da će velenjsko društvo uzvratiti gostovanje tijekom ljeta iduće godine.

PETRIBA – Od prošle godine ponovno je proradio pjevački zbor koji otada aktivno djeluje, nastupa na kulturnim programima u Pomurju. Kako bi njihov cjelogodišnji rad zahvalila, Hrvatska manjinska samouprava organizirala je za njih izlet u Sloveniju, u čuvenu Postonjsku jamu.

LETINJA – Poticajem hrvatske manjinske samouprave, lani u tom gradiću pokrenuto je podučavanje hrvatskoga jezika u mjesnoj osnovnoj školi u okvirima kružoka. Učenje se nastavlja. Kako bi djeca dobila još bolju motivaciju za učenje, manjinska je samouprava u listopadu organizirala za njih izlet u glavni grad Hrvatske, gdje su upoznali mnoge njegove znamenitosti.

Trenutak za pjesmu

Zajednička pjesma festivala
Glas Gradišća 2008
iz pera Andraša Handlera

Otvori si sam, otvori si vrata
I pogledaj što te to doziva
Da li je to lovorov vijenac
Il' je tek obična pjesmica

Na kraju ove noći, poslije ovog dana
Bit ćeš siguran u to
Da ćeš naći odgovor
Na kraju ove pjesme, poslije ovog takta
Možda shvatit ćeš i to
Kol'ko vrijediš zapravo

Zaboravi već na čarobni tepih
Možeš ti s pjesmama letjeti
Zapjevaj sad uz glazbu što prije
Ako bi sumnjao u sebe

Bridge:

Nije važno da l' si mlad il' star
Možda si ti novi superstar

Glas Gradišća 2008. u Hrvatskom Židanu

Nova pjevačka zvijezda: Krisztina Szőke



Pobjednici: sliva Eva Erdősi, Krisztina Szőke i Istvan Radak



Žiri pri krajnjem ocjenjivanju

Perfektna organizacija, sjajna dekoracija, ljetos u crno-žutoj farbi na pozornici, puno truda i djela u pozadini, ali i velika volja i želja da se predstavljaju talentirani pjevači, zlatni guti Gradišća. Društvo gradišćansko-hrvatske mladine u Ugarskoj treći put je skupazvalo ne samo mladinu nek i zainteresiranu publiku i nudilo cjelovečernju šarenu zabavu u Hrvatskom Židanu 25. oktobra, subotu. Za uvod u pravo naticanje je služio nastup ženskoga kvarteta iz Hrvatskoga Židana s pjesmom *Putokazi na kamenu*. Ove četire mlade dame su lani zaslužno dobile posebnu nagradu žirija. Kad smo kot stručne komisije, moramo naglasiti da je sastav bio međunarodni, početo od našega Andraša Handlera, prik Tome Jankovića iz Slovačke-Austrije, sve do Nenada Breke i Jurice Popovića, ki su se odazvali pozivu ravno iz Hrvatske. Zvana njih te noći su se nadjelali još muzičari (Dušan Timar, Zoltan Bano, Danyiel Horvat, Tamaš Horvat, Kristijan Krizmanić i za vokal odgovorna Sabina Balog) pod koordinacijskom rukom, takaj svirača, Roberta Harangozoa. Cijeli program i glazbeno putovanje je pratilo oko petsto ljudi, gdo nije imao već mjesta u dvorani, vani na hodniku na projektoru je mogao gledati spektakl. Izvodjači i izvodjačice su većinom bili jur za gledatelje poznati, ali po nastupu na četarskom GRAJAM-u ali od minulih ljet iz Hrvatskoga Židana. Med njimi moremo spomenuti Lauru Šerlegi, Andreju Kutrović, Kittiku Lendvai, Tivadara Čerija, Kristinu Šaller, Kristinu Nemet, Vivien Holler, Nikoletu Gati, Aleksandru Bošić, Ivetku Hegedüs, Čilu Horvat. Sve skupa 18 naticateljev je sabralo hrabrosti, probalo misece dugo uz muzičku pratnju GGBenda i čekalo krajnje ocjenjivanje za vlašću produkciju. Na vrhuncu naticanja ipak su završili manje poznati izvodjači. Istvan Radak iz Bizonje je iz domaće tamburaške grupe, a gdo bi bio mislio da tako zna otpjevati Gibonnijev šlager *Činim pravu stvar*, da to će ga zdignuti još i do trećega mjesta na Glasu Gradišća. Koljnofka Eva Erdősi je jur takaj poznato lice



Pobjednički smih Krisztine Szőke

na gradišćanskoj pjevačkoj sceni, ljeošnji joj je izbor pjesam bio pravi adut. Pjesmu od Izabele Martinović *Ja ti ne vjerujem*, je jačila s puno odanosti i čistim glasom. Nije za čudo da je ona nastala podzvijezda prvakinja Krisztine Szőke. Glas Gradišća je došla iz Narde, a moremo reći da je u potpunosti bila nepoznata i nevidjena na slični priredba, ali s jačkom *Na svijetu sve*, od Magazina, je k sebi objamila cijelu dvoranu, i prez sumlje je uvjerila i stručnjake, ona je bila najbolja na Glasu Gradišća. Na kraju festivala je slijedila zajednička pjesma od autora Andraša Handlera i aranžera Roberta Harangozoa. Pokidob je došao i pred dvimi ljeti uprav na ovom naticanju otkriveni Erik Škrapić, nije samo pjevao sa svojim sastavom No Thanks, nek je uz GGBand predstavio i Gibonnijevu notu *Oprosti*, kojom je i na se povlikao pažnju na Glasu Gradišća 2006. Zatim je i u razgovoru povidao što se je s njim odonda zgodalo. Cijeli program su materijalno potpomagali Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Ugarskoj, Hrvatska državna samouprava i Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Zvana oficijelnoga programa, uz muziku Čungama i Mlade generacije, svi su mogli do zore temeljito proslaviti još jedan zvanaredno dobro poiskani, atraktivni i zabavni dogodjaj na tlu Gradišća.

-Tiho-

Foto: Marija Kircknopf



Istvan Radak iz Bizonje je pjevao
Gibonnijevu pjesmu



Nardanka Kristina Nemet je obožavateljica
Vesne Pisarović

Intervju

O Glasu Gradišća i predviđenom Thompsonovom koncertu u Sambotelu

Razgovor vodila: Timea Horvat

Pred kratkim je bio treći put organiziran u Hrvatskom Židanu jedan od najvećih priredaba Društva radišćansko-hrvatske mladine u Ugarskoj, Glas Gradišća. O novi spoznaji, iskustvi, uspjesi je ovako govorio predsjednik DGMU-a, Petrovišćan Rajmund Filipović.



– Moremo opet reći da uspješno smo organizirali ovu manifestaciju. U neki stvari smo dosta dobro napredovali, a u neki stvari ni korak nismo dalje išli, morebit smo i najzad stali. Medjutim, ako gledamo cijeli program, moremo biti svakako gizdavi. Kvaliteta muzike i tehnike ovput je bila na profesionalnom nivou jer imali smo samo jedan bend, koji je bio odgovoran za sve jačke i za svakoga jačkara. Oni su maksimalno napravili svoj posao. To je bila takova točka ku natirati na još veći nivo, bilo bi jako teško. O tom i nadalje sanjamo da van koraknemo iz Hrvatskoga Židana, ne zbog toga da nam ovo selo nije dobro mjesto, suprot toga, mislim da je to najbolja lokacija za ovakove festivale u Gradišću, nek da Glas Gradišće bude jedan „show“. U tom smislu show i jedna bogata predstava da dobiješ dvije ure, imaš malo muzike, imaš talente ki jaču, imaš jedan žiri, i to bi bilo najbolje u jednom kazališću prirediti u Sambotelu ili u Kisegu. Dojduće ljeto moramo to napraviti, i u potpunosti staviti u novo ruho cijelu priredbu. Tripot smo napravili ovako, lipo je bilo, dobro je bilo, ali sad bi morali nešto novo izmisliti.

Kako si zadovoljan brojem naticateljev i sastavom stručne komisije?

– Ljetos smo dosta rano počeli pripreme, tako već u juniju, juliju smo poslali sve informacije. Odgovoran je bio za muziku Petrovišćan Robert Harangozo. On je, kot član grupe Pinkice, za sve skrbio, na čelu jednoga benda u kom su svirali glazbeniki iz Mlade generacije, Čungama i Pinkice. Svoju zadaću su profesionalno obavili. Sve jačke su naučili, napravili su vlašći aranžman, sve probe su organizirali za jačkare i jačkarice. Sve skupa smo imali 18 jačkarov i jačkaric. Jedno oko mi se smije, a jedno oko mi se plače kad imali smo zaistinu skoro iz svakoga sela naticatelja, jedino iz Petrovoga Sela ne. Ne znam zašto si ne moremo najti jednoga ili jednu izvodjačicu, malo mi je bilo žao da naši

mladi nisu došli na ovo naticanje. Gornji Četar je velesila u tom pogledu pokidob je još i pet naticateljev poslao. Hvala Bogu, ljetos nam je tako ispalo da med naticatelji smo imali, ne kot lani jednoga, nek još i tri jačkare. Što naliže izvedenih pjesam, ja sam jako veseo bio kad sam vidio izbor jačak. Lani su bile najpopularnije pjesme od Thompsona i Severine, a ljetos smo imali jako čuda novih jačkov iz radijskih festivalov, npr. od Gibonnia, Antonije Šole, Minee, Maje Šuput i Vesne Pisarović. Imali smo četveročlani žiri, med njimi su poznati obrazi bili od lani. Andraš Handler iz Petrovoga Sela, tekstopisac i član grupe Pinka-band, a sam sebe je predstavio kot glazbeni kritičar Gradišća, nadalje Nenad Breka kot glazbeni menadžer i producent iz Zagreba. Uza nje smo imali i dva nove obraze, jedan je bio



Marko Perković Thompson se čeka u Gradišću

Tome Janković iz Hrvatskoga Jandrofa iz Slovačke, a živi u Mjenovi, ali je član skoro svake druge gradišćanske grupe, to su Zetori, Tambečari, Pax u Austriji. Nije samo tekstopisac, aranžer, nek i na neki način i stručnjak u našoj glazbi, a četvrti član je bio Jurica Popović, novinar i urednik radijskih programov iz Zagreba.

Što moremo reći za pobjednike ako znamo da lani iz publike nisu svi bili oduševljeni odlukom žirija, gdo je dobio titulu Glasa Gradišća?

– Ljetos i ja sam tako mislio kot i žiri, dakle na prvo mjesto je svakako morala dospiti Krisztina Szőke, ona je zaista najbolja izvodjačica bila na ovom festivalu. Eva Erdősi je došla iz Koljnofa po drugo mjesto, a moje najveće veselje i presenećenje je bio Ištvan Radak iz Bizonje. Oni su dobili s pravom glavne nagrade.

Sad ste prik još jedne velike manifestacije, ali kako se šuška i kako se je proširila vist u minuli dani ovde u Gradišću, DGMU se pripravlja na još jednu neobičnu atrakciju u Sambotelu, to će biti koncert Marka Perkovića Thompsona iz Hrvatske. Moreš potvrditi tu informaciju?

– Da, to će biti 12. decembra, petak, u Sambotelu u športskoj areni Savaria. Koncert Thompsona se je već ljeta dugo čekao u našoj regiji, morem reći, i sad skupa s nekoliko ljudi koji su omogućili organiziranje ovoga nastupa. Kako smo srični da će se to i dogoditi. Trenutačno tako izgleda da krajem ovoga tajedna ćemo potpisati službene papire da Thompson i dospene prvi put u Ugarsku, uprav u Gradišće. Za njegov nastup u Sambotelu i zato smo se odlučili jer gledajući njegove turneje širom sveta „Bilo jednom u Hrvatskoj“, on je najiskaniji, najpopularniji izvodjač u Hrvatskoj.

Pokidob znamo da lani prilikom Dana mladine ovde u Petrovom Selu bila su i natezanja med Gradišćanskimi Hrvatima na tu temu, vi kot organizatori ne bojite se toga da će se sad prah opet zdignut i pomišati?

– Teško je reći nešto spametnoga, sad moram i ja oprezno odgovoriti na ovo pitanje. O tom nema diskusije da mi organiziramo u Sambotelu koncert najpopularnijega pjevača u matičnoj zemlji, i ne organiziramo nikakov politički miting. I to mi ne priredjujemo samo za sebe, za cijelu regiju, nek i za cijelu Ugarsku, a takaj i za Hrvate u Austriji i Slovačkoj. To je jedan koncert koji će za nas puno više značiti nek bilo kade u Hrvatskoj. Ja se ufam da održavanje ovakovoga koncerta kod nas ne smi biti problem, a i neće stvarati nikakovih problemov. Uvjeren sam da jako puno ljudi će dojtiti od Budimpešte prik Bratislave do Beča, čak i od Hrvatske, da budemo mogli reći da nismo zaman organizirali spravišće s Thompsonom i da će biti zaistinu vridno dojtiti.

Još jednoč ćemo ponoviti termin, koncert je predviđen 12. decembra, a komu je konkretnije namijenjen ov glazbeni spektakl prvi put u Ugarskoj?

– Dosta ljudi je već i dosad pitalo, kada, kako i koliko će stati ulaznice. Mislim da Thompsona svaki Hrvat zna u Ugarskoj, to već nije ni pitanje.

Šalno bi mogao reći, od male dice do zrelijih ljudi svakoga čekamo, gdo voli hrvatsku muziku, voli Thompsona i voli te jačke ke se pjevaju za prijatelje, domovinu i za Božju istinu.

Sto dvadeset i pet godina Čovjekove tragedije

Madácheva *Čovjekova tragedija* prvi put je prikazana 21. rujna 1883. godine u budimpeštanskom Nacionalnom kazalištu. Međunarodna karijera te drame zapravo počinje 1892. kada je prevedena na njemački jezik. To istaknuto djelo mađarske književnosti prvi put se nalazi na repertoarima hamburških, bečkih, pariskih i berlinskih kazališta. „Tragedija” je 125 godina neprekidno na repertoaru domaćih i inozemnih kazališnih scena. Od južnoslavenskih jezika prevedeno je na hrvatski, slovenski i srpski. Premijera srpskog prijevoda više puta je planirana, ali se nikada nije ostvarila. Zagrebačko Kraljevsko zemaljsko kazalište prikazalo je to djelo 2. svibnja 1914. Prigodom 125. obljetnice toga djela objavljeno je bibliografsko izdanje predstavljajući domaće i inozemne kazališne izvedbe. Knjiga Sándora Enyedia zorno svjedoči o tome da je *Čovjekova tragedija* klasični dramski ostvaraj koji je privlačio pozornost mnogih redatelja i glede osmišljavanja raznih varijacija Madácheva djela. Ovo djelo vrhunac je dosadašnjih kazališnopovijesnih ostvarenja. Valja spomenuti i izdanja, studije, članke o erdeljskome mađarskom kazališnom životu čija je uloga bitna u povijesti mađarskog kazališta, piše u uvodniku kazališni kritičar György Lengyel. Djelo je objavljeno u biblioteci Madácheva književnoga društva u povodu Dana mađarske drame, a koji se od 1984. svake godine proslavlja 21. rujna. Objavljivanje bibliografije podržali su: ministar prosvjete i kulture István Hiller, Samouprava grada Balasagyarmata i Kalače te Sindikat kazališnih djelatnika.

BAJA – Kako nas je obavijestila predsjednica Bačkog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj Angela Šokac Marković, u petak, 14. studenoga, dr. Mijo Karagić predstaviti će nedavno objavljenu knjigu Klare Sekereš. *Zbirku narodnih priča* predstaviti će u županijskom Domu narodnosti u Baji u 17 sati.

SERDAHEL – Hrvatska manjinska samouprava „Stipan Blažetin” u Serdahelu svake godine organizira tečaj hrvatskoga jezika za zainteresirane. Pomoću potpore dobivene preko natječaja, u listopadu ponovno je pokrenut u dvjema skupinama, za početnike i naprednije. Prema riječima Stjepana Turula, predsjednika manjinske samouprave, svake je godine velik interes za učenjem hrvatskoga jezika; i ove ih godine ima više od dvadeset, među njima su studenti, srednjoškolci, osnovnoškolci, a i odrasli.

Starčevačka tamburica



Razgovarajući o Vojvodini, svakom pada na um ponešto. Najčešće su to: ravnica, pšenica, poljoprivreda, salaši, siromaštvo, ali i gostoprimstvo, ljubav prema zemlji, veselje, naravno, i dobra tamburaška glazba, te vrsni tamburaši.

Nakon «Bisernice Janike Balaža» u Novom Sadu, i u drugim se mjestima održavaju razni tamburaški festivali, susreti. Tako je to bilo i ove godine u Starčevu, 25–26. listopada, na VIII. Međunarodnom festivalu malih tamburaških sastava, gdje su se okupili orkestri iz Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Mađarske i Srbije. Predstavljajući Mađarsku, i Hrvate u Mađarskoj, kao i lani, i sada je nastupio Orkestar „Vizin” iz Pečuha. Pred tročlanim ocjeniteljskim sudom, što su ga činili glazbeni pedagog Petar Pavlov, profesor skladatelj Slobodan Atanacković i primaš Radomir Grujičić, njegovi su se članovi predstavili melodijama iz Bačke i Podravine, te Montievim čardašem. Naravno,

osim ocjeniteljskog suda, kao i prethodnih godina, i gledatelji su izabrali za sebe najsimpatičniji orkestar. Redajući se jedan za drugim, deset orkestara s različitim repertoarom zabavljali su gledatelje sve do kasne večeri, a dok je ocjeniteljski sud zasjedao, u revijalnom je programu svirao Veliki tamburaški orkestar „Vasa Jovanović” iz Novog Sada. Ocjeniteljski sud brzo je donio svoju odluku, a i glasovi gledatelja bili su brzo zbrojeni.

Prema tome, među orkestrima treće je mjesto pripalo Beograđanima, drugo orkestru iz Banje Luke, a prvo orkestru iz Novog Sada. U kategoriji instrumentalista treće je mjesto osvojio primaš iz Pančeva, drugo bas-primaš iz Novog Sada, a prvo primaš Zoltán Vízvári iz Pečuha. Nagrada publike, s iznimno velikim brojem glasova, pripala je Orkestru „Vizin” iz Pečuha. Nakon natjecateljskog dijela slijedilo je veselje do zore uz kapljice vina, paprikaš i kolače te, dakako uz tamburaše.

SAMBOTEL – Subotu, 25. oktobra, Korušu pedagogov svečevao je 35. jubilej postojanja, u Omladinskom kulturnom centru. Na proslavi su sudjelovale petroviske jačkarice „Ljubičice” ter tamburaši, a posebna zanimljivost ovoga nastupa je bila da voditeljica „Ljubičice” Jolanka Kočiš je ujedno i osnivačica Koruša pedagogov. Po nje riči, u prvi ljeti sambotelskoga korusa je bilo još i već jačkarice iz Petrovoga Sela.

PRISIKA, HRVATSKI ŽIDAN – U izdanju samouprave Željezne županije smo prešali da su za seoski razvitak uz vlašću financijsku moć županijsku potporu dobila i dvojica naša naselja. Prisiika je dostala 727.147 Ft za modernizaciju kuhnje u čuvarnici, a Hrvatski Židan 825.630 Ft za obnovljenje Ulice Tanács.

Trenutak za pjesmu

Antun Branko Šimić

Posljednja pjesma

Mi smo ljudi
Mi smo igra našeg Boga
Mi smo ples i glazba Njemu
Mi smo ljudi
Mi smo djeca sitna skromna
Mi ljubimo našeg Boga
Mi smo ljudi
Mi sa Zemlje noćas Njemu
podizemo naše duše
podajemo naše duše
Naš smijeh radost ljubav Njemu
Pijmo
Sve nas noćas pred vratima
Bog sa svojom Smrti čeka
Mi smo ljudi

Predstavljanje knjige i susret s književnikom



U subotu, 18. listopada, u središtu Hrvatske manjinske samouprave budimpeštanskog XXII. okruga (Budafok, Ulica Józsefa Tótha 47), nakon pozdravnih riječi predsjednice Gizele Soldatić Bukić upućenih nazočnima, pretežno gradišćanskim Hrvatima koji obitavaju u glavnome gradu, dr. Mijo Karagić predstavio je knjigu mladih zagrebačkih autora, Tomislava Jelića i Željka Holjevca *Gradišćanski Hrvati u Mađarskoj i Hrvati u Slovačkoj*, reprezentativnog izdanja naše izdavačke kuće Croatice. U prvom dijelu predavač se usmjerio na današnja naselja koja se nalaze u Željeznoj i Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji, na duhovno bogatstvo, vitalnost, kreativnost i nacionalni ponos gradišćanskih Hrvata koji već pet stoljeća žive na tim prostorima, koji su opstali u pograničnom pojasu kultura tuđih naroda i stranih interesa, često živeći u mačehinskim okolnostima bez moralne i političke potpore matične domovine koja do najnovije svoje povijesti nije ni mogla skrbiti o hrvatskim skupinama izvan svojih granica.

Izlagatelj je vrednovao djelovanje znanstvenika, jezikoslovca, sakupljača narodne baštine Frana Kurelca (1811–1874) i svećenika i književnika Mate Meršića Miloradića.

Govorio je o asimilacijskim tendencijama od sredine XIX. st., o Trianonskome mirovnom ugoru kojim se razbila cjelokupnost gradišćanskih Hrvata.

Naredno književno izlaganje našeg tuzemnog gradišćanskohrvatskog pjesnika Lajoša Škrapića – rodom iz Petrovoga Sela – usko se veže za navedeno predavanje. Naime predstavljanjem svojih dosada objavljenih samostalnih zbirki pjesama i prijevoda mađarskih i stranih pjesničkih ostvarenja objavljenih u „Droptinama” (1988) i „Obracunu” (1996), nazočni su se mogli upoznati s počecima književnog stvaralaštva, njegovim pjesničkim vizijama i prijevodima iz davne 1980. godine. Njegovi literarni uraci odišu gradišćanskim dijalektom dragog mu rodnoga sela. „Jačke” su posvećene najbližima, majci, braći i voljenoj ženi, „nuki-

ćima”, prijateljima i, naravno, prirodnim ljepotama rodnoga mu okoliša. Njegova emotivna govorenja u stihovima koje sve napamet zna, uvijek začuđuju slušatelje iziskujući posebnu pozornost i poštovanje. Napose mu se odražava „vridnost” u prijevodima mađarskih i inozemnih pjesničkih ostvarenja od Károlya Kisfaludyja, Mihályja Vörösmartyja, Sándora Petőfija, Jánosa Aranya, Jánosa Vajde, Lászlaja Mécsa i drugih, te Konstantina Simonova, Edmonda Rostanda i Henricha Heinea. Dakako, i ovoga su puta čitatelji i slušatelji mogli uživati u stihovima posvećenim Mati Meršiću Miloradiću, u prijevodu Petőfieve „Na kraju septembra”.

Bila je to ujedno prilika da se predstavi knjiga prijevoda s hrvatskog na mađarski jezik mladoga hrvatskog pjesnika Davora Brlića iz Zlatara „Kako dalje?” (Hogyan tovább?), podržane i od Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj, a tiskane u našoj izdavačkoj kući Croatici 2007. godine.

Sve u svemu, Lajoš Škrapić je i ovoga puta ne samo iznenađivao već i ushićivao svoje slušatelje svojom emocionalnošću, neizmjenom iskrenošću njegove osjetljive pjesničke duše.

m. d.

Novi svezak Klasja naših ravni

Ovih je dana iz tiska izašao novi svezak, dvobroj 9-10, časopisa Klasje naših ravni. U njemu su se našle pjesme Jasne Melvinger, Petka Vojnića, Mirka Kopunovića i Zvonka Sarića. U svesku su također objavljeni i ulomci iz romana Tomislava Ketiga, Đurđice Stuhreiter, Vladimira Bošnjaka i Ladislava Heke. Prozu su objavili Dražen Prčić i Đuro Franković. U najnovijem broju Nevenka Bakić bavi se stvaralaštvom Augusta Cesarca, a Tomislav Ketig nedavno preminulim poliglottom Tomislavom Ladanom.

U rubrici Baština Alojzije Stantić piše o tome što je veksla u bunjevačkom govoru, a Milovan Miković o subotičkom kazalištu.

Uz novi nastavak priče o kulturnoj povijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata Matije Evetovića, u svesku se mogu vidjeti i morski krajobrazi subotičkog fotografa Augustina Jurige.



Političko-novinarska sila u prijateljstvu Šenkovec–Bizonja.
Sliva: Ivica Luketić, predsjednik Mjesnoga odbora u Šenkovcu, Timea Horvat,
vaša novinarka, i nje kolega Dražen Mufić iz Prigorskoga kraja.
Foto: Zlatko Šoštarić

Dvi peljajuće osobe o spravišću prijateljev



Tilda Kőrösi, predsjednica Bizonjskoga hrvatskoga društva: Ja se svenek trudim da ako sam ovde u Šenkovcu, da svaku minutu ishasnujem, i žao mi je kad moram

pojti spati. Iz istoga razloga mi je žao da smo ovput toliko vrimenta izgubili u čekanju na granici, umjesto da bi bili s prijatelji ki nam za dušu svenek jako čuda daju. Pokidob smo sad bili pozvani na Dane kruha, razmišljavala sam ča nam zapravo znači ovo jilo, ko nam je i fizički i za dušu i za vjeru jako važno. Tako sam našla i tretí značaj, a to bi bio kruh prijateljstva. Mi iz toga kruha smo doprimili iz Ugarske 170 kila, koji je postao naš dobrovoljni dar za šenkovečku školu. Veseli me da su s manom skupa došli na ov vikend u Šenkovec mladi, ki u Bizonji jur deset ljet djelaju s manom skupa va kulturi. Mora ih ščipnuti ovo oduševljenje ča mi jur od rođenja imamo u sebi, a koje bi oni morali dostati doma ter u školi. Neka živi dalje naše prijateljstvo u našem srcu, a i u Bizonji ter Šenkovcu, i prosim Boga da daje nam pomoć i snagu za suradnju!

Karmen Luketić, peljačica KUD-a Mihovil Krušlin i kontaktosoba dotičnoga prijateljstva: Prekrasno nam je skupa, ali mi je žao da zaistinu brzo odleti cijelo vrijeme što ste pri nas. Mi bi volili



da ste kod nas tajedan dan da vam moremo sve pokazati, i da bi mogli popričati za sve i sa svimi. Onda bi nam nek bilo najljepše, jer vjerujem da su dva dani prekratki. Medjutim sad smo jako veseli i gizdavi da su nam se priključili Bizonjci pri našoj lipoj tradiciji Dane kruha. Bila je prekrasna zajednička maša s puno emocijov, i stvarno moremo biti Bogu zahvalni za tako veliko prijateljstvo. Ovo ne smije već nigdar prestati, svako ljeto se moramo viditi najmanje jednoč, da li u Šenkovcu, da li u Bizonji, to je manje bitno, a točno se zna da u međjuvrimenu mi još pokoji put i skočimo jedni drugim. Za nas je ovo prijateljstvo trajno, i mi ćemo ga održavati dokle moremo, a potom sam pak uvjerena da će naša dica isto to učiniti.

Zabilježila: *-Tiho-*

Dani kruha s Bizonjci u Šenkovcu

Prekratki dvodnevni boravak med prijatelji



Jačkarni zbor Jorgovan iz Bizonje oblikovao je i mašu zahvalnicu u Brdovcu

Teško je opisati tu atmosferu ka me dočekala na autobusu pri Kermendu, kad su me pobrali Bizonjci, u društvu Kemljancev ki su konkretnim ciljem putovali sa susjedi u Hrvatsku, 11. oktobra, subotu. Suprot toga da su Gradišćanci iz sjevera jur od jutra od tri ure bili na putu, u njevi živahni razgovori su redom najprdošli doživljaji s daleki prijatelji iz Šenkovca, a na njevo zdravlje šikalo se je nazdraviti ne samo s žganom nek i vinom. Po riči Tilde Kőrösi, peljačice ovoga putovanja, a i predsjednice Bizonjskoga hrvatskoga društva, iz nje naselja ovom prilikom su se tridesetimi dali na put, prvenstveno aktivisti iz društvenoga žitka. Tako člani jačkarnoga zbora Jorgovan, mjesni tamburaši, i kotrigi seoskoga Kluba umirovljenikov Djurdjice, i svi su jedva mogli dočekati trenutak kad se znova objamu s tovaruši u dragom mjestu, kraj Zagreba. No kako je ispalo to nije prik granic tako jednostavno išlo, posebno pak ne za takove putnike ki nisu imali za vozilo odgovarajuće dokumente. Ovako nam je i na ugarskoj i na hrvatskoj granici nehotice ukradeno vrijeme, i pravoda smo zakasnili i dogovorenu uru u Šenkovcu. Tu neočekivanu srčanu bol nam je ublažio uzbudljiv doček pred Ognjogasnim i društvenim stanom u Šenkovcu. Veliki hrvatski barjak u vijencu brojnih domaćinov je značilo: iz doma smo zašli domom. Objamljenja, kušci, suze radosti su i umjesto nas govorili članom ter brojnim pomagačem KUD-a Mihovil Krušlin. Karmen Luketić, predsjednica Društva, kad bi bila mogla, polag obilnih stolov sve bi Bizonjce skupa zaprla u svoj zagrljaj, i zaželjila je ugodni vikend svim došljakom, ki su po drugi put posjetili ovo naselje. Spomenute općine od 2005. ljeta veže i povelja suradnje. Subotu otpodne domaćini su opeljali svoje goste u Lužnicu, u prekrasnu okolicu i barokni dvorac, kojega održavaju i u izvornom obliku su sačuvala opatice, sestre milosrdnice. Cijela zgrada je temeljito obnovljena čez pet ljet i u njoj se organiziraju stručni seminari, duhovne vježbe, glazbeni koncerti, likovne kolonije, prezentacije knjig, a prekrasni park polag



Člani kluba penzionistov prvi put su boravili u Hrvatskoj

dvorca je i ekološki zanimljiv. Poslije izleta grupa se je vratila u šenkovečki Ognjogasni dom, a načelnik Bizonje Robert Kammerhofer ter novinarka Hrvatskoga glasnika Timea Horvat, u društvu predsjednika Mjesnoga odbora Ivica Luketića, su gostovali u radijskoj emisiji Nena Vlašića u Zaprešiću, a tema je bila dotičan gradišćansko-hrvatski kontakt. Na večeru prijateljstva, tako domaćini kot i gosti pjevali i plesali su pred nabitom punom dvoranom, a ujedno su pokazali sve najbolje što znaju. Uz fanjsku večeru, muziku i druženje odletila je noć, ali nikako prez sadržaja. Na peldu, ovde se je razgovaralo i o tom kako bi mogli Šenkovljani priskrbiti posebnu jezičnu asistenticu za Dvojezičnu školu u Bizonji. Učiteljica, a i mjesna aktivistkinja Jasna Horvat je obećala bizonjskomu peljačtvu da će se zapitati za mogućnosti. Časni predsjednik Kluba penzionistov, 80-ljetni Janoš Šmidt sa svojom ženom Juliškom, kot i Matija Fabšić sa ženom Lizom, su mi povidali da su prvi put u Hrvatskoj, a ako bude još prilike, pravoda bi rado bili još člani delegacije.

Drugi dan pri svetoj maši KUD Mihovil Krušlin, školari Osnovne škole Ivana Perkovca ter Jorgovan i tamburaši iz Bizonje skupa su oblikovali mašu zahvalnicu ku je služio Vlado Mikšić, kapelan župe Sv. Vida Brdovca. Poslije maše je bila prodaja krušnih proizvodov, a Bizonjci su donesli za dar 170 kg kruha. To su ponudili mjesnoj školi poki-dob čisti dohodak ide u njevu kasu i gvišno će znati korisno upotribiti te pineze. Poslije objeda ter predaje darov još brže je odletilo vrijeme i čas rastanka pogibelno nam se približavao. Mučno je bilo prez suz ispiti kupicu razlučenja, zadnji put k sebi stisnuti sve prijatelje, najti se u pogledu zbogomdavanja. Doživljaji će nas još dugo držati, najmanje do sljedećega majuša kad budu Šenkovljani ponovno posjetili Bizonjce, i znamo jur najpr, bit će to još jedan sastanak pun emocijov, smiha i veselja, čemu sličnoga u cijelom Gradišću nisam vidila.

-Timea Horvat-

Foto: *Tiho i Zlatko Šošarić*

Prvi put poslije četrdeset godina



Poslije četrdeset godina zajedno s profesorima ispred današnje hrvatske gimnazije.
Foto: Josip Kuzma

Prošlo je punih četrdeset godina otkako smo se posljednji put vidjeli. Zapravo to nam je prvi, ali nadajmo se, ne zadnji sastanak poslije mature. Kako će uspjeti, tko dolazi od prijavljenih, koji profesori, hoćemo li se na prvi pogled prepoznati? Kako ćemo se suočiti s promjenama četrirju desetljeća, suočiti s prolaznošću, s grubim stvarnostima sadašnjice? Takve misli mi se motaju u glavi satima prije dogovorenog početka. Jesenje je vrijeme, ovdje magla, tamo još toplo sunce koje podsjeća na minulo ljeto.

Četrdeset godina: čitav ljudski vijek! Mnogo štošta se promijenilo, sve je drukčije. Čak i put do Budimpešte. U ono doba šest sati nam je trebalo da vlakom stignemo u taj velegrad. Kako smo se međusobno šalili: vlak se zaustavlja kod svakoga grma i kod svakog drvca. Ali nama ni to nije bilo dosadno jer smo putovali pokraj Balatona, gdje se kroz prozor kupea uvijek vidi nešto zanimljivo. Nije dosadno ni sada, komfornim autom. Manje od dva sata nam je potrebno da novom autocestom iz Sumartona stignemo u Budimpeštu.

Kao suorganizator, prihvatio sam se da ću nazvati one koji se nisu javili na poziv objavljen još u kolovozu u Glasniku. Taj je tekst uredništvu dostavio onaj Josip Kuzma koji živi u vojvođanskoj Adi. Na njegovu molbu, od mogućih tridesetak, reagiralo je svega pet osoba. Dakle, samo oni čitaju tjednik Hrvata u Mađarskoj, ili samo oni mogu komunicirati preko interneta? Žaloso je kako gotovo ništa ne znamo jedan o drugome. Ali poznato je barem svačije rodno selo, pa pomoću mjesnih samouprava, njihovih načelnika razmjerno lako mogu pozvati telefonom stare, davno videne znanice.

Dakle, nema što činiti, što prije treba sva-ko ga pronađem u cijeloj državi od Željezne

županije i Zale do Baranje i Bačke, čak i onkraj državne granice, sve do Beča i Amsterdama. U Austriji živi bivša profesorica kemije, a u Nizozemskoj Anica Bunjevac, rodom iz Vršende. U doba mobitela nema komunikacijskih prepreka ako je netko doista važan za nas. Sve je samo pitanje vremena i upornosti. Na kraju krajeva u povlaštenom sam stanju jer do sastanka mnogo štošta saznajem o bivšim razrednim prijateljima, unaprijed kontaktirajući njih. Znam tko je sretan u braku, tko se rastao s mužem, odnosno sa ženom. Znam tko koliko nasljednika, djece ima, što je postigao u životu, što smatra svojim životnom djelom. Znam što je s bivšim nastavnicima, s njihovim obiteljima. A zašto sve to samo s tolikim zakašnjenjem, poslije dugih četrdeset godina? Zar me prije nisu zanimale sve te intime, u krajnjem redu ipak čovječje stvari? Jesu, ali zbog lijenosti, ili zbog drugih važnih obveza, u kreiranju karijere, žurbi za materijalnim dobrima, ne posvećujemo pažnju onima s kojima smo nekoć proveli lijepe četiri godine. I to u tako burnim godinama, šezdesetih prošloga stoljeća, koje današnji sociolozi spominju kao doba mladih ljudi. To je početak razdoblja beat-glazbe velikog naraštaja. (Tu dotada nepoznatu glazbu slušali smo sa škriptavog magnetofona za vrijeme rijetkih čajanki u đaćkom domu u Munkácsievoj ulici.

Sve je to davna prošlost, kao i kolegij, nekadašnja raskošna vila u srcu grada, koja sad, lijepo dotjerana, pripada Veleposlanstvu Republike Hrvatske. U njezinom dvorištu, gdje smo mi nekada svaki dan nogomet igrali na crvenoj šljaci, sada raste bujna njegovana trava, čak engleske kvalitete. A što je na Trgu ruža, kamo smo svaki dan ujutro, ne imajući novaca za tramvajsku kartu, pola sata pješačili kako bismo navrijeme stigli u školu? A jednako tako nakon nastave natrag iz sedmog okruga u šesti.

U zgradi bivše gimnazije vodi nas Vidosava Budišin. Ona tamo radi kao profesorica. Izvana kao da se ništa nije promijenilo: impozantna stara zgrada, s masivnim stupovima uza stube. Iznutra, u sadržaju znamo što se dogodilo početkom burnih devedesetih godina. Sasvim je to druga ustanova. Ali za nas ipak s lijepim uspomjenama. Slijedi Kántorné sétány, nova gimnazija i đaćki dom za Hrvate. Prijam sa strane osoblja ustanove doista je srdačan, premda većinu njih ne poznajemo. Vrijedi to za voditeljicu učeničkog doma Jelicu Pašić-Drajko. Ljubazna je i nova ravnateljica škole Anica Petreš-Németh, s kojom smo u isto doba polazili gimnaziju, ona je, doduše, nekoliko godina mlađa od nas.

Razredni sat s privremenim razrednikom, bivšim ravnateljem gimnazije Stipanom Vujićem. Naš je razrednik bio Dimitrije Krunić, ali je preminuo, kao i troje razrednih drugova, prerano: Marko Marković, bivši glavni urednik i utemeljitelj Hrvatskoga glasnika, Ladislav Doboš, učitelj iz Sumartona, i Marin Kovačev iz Santova. Počast svima njima.

Kao obično na ovakvim susretima, po abecednom redu svako dobije riječ da ispriča o sebi sve ono što je za njega važno, što se s njime dogodilo. Koliko ljudi, toliko životnih putova, ponekih iznimnih karijera, puno sreće, nažalost, i nesreće. Sve te priče iznesene su, naravno, na hrvatskom jeziku. Neki se izražavaju na posve visokoj, zavidnoj razini. Ponajprije profesionalci, nastavnici, jezikoslovci. Ali se trude i oni koji su u mađarskom okružju. Poneke se riječi čuju na dijalektu, ali sad, hvala Bogu, ni to nije zabranjeno, nije sramotno, kao u prošlim vremenima.

Dobro društvo, uz dobra vina: zalska, balatonska, viljanska, šopronska. Radujemo se jedan drugome. U pozadini izvorna hrvatska glazba s CD-a. Neki čak plešu kolo.

Oproštaj u nedjeljnu zoru: vidjet ćemo se za pet godina! Obvezatno tako će biti! Kunemo se iako unutra u duši slutimo: možda nam sljedeći sastanak neće uspjeti, ta i ovaj prvi, četrdesetogodišnji smo jedva uspjeli sazvati. Ali lijepo zvuči: vidjet ćemo se 2013. godine! Štoviše: neki su se natoliko oduševili da smo na njihov prijedlog jednoglasno odlučili: dogodine se nađemo na jedan cijeli vikend u Sumartonu, gdje ćemo mi Zalci ugostiti Bačvane pa i ostale.

Idemo u Kamanove gorice i Fedakovu kuriji. Ideja je ohrabrujuća jer čega se Sumartanci i Serdahelci prime, to bu sigurno tak. I trebalo bi tako biti jer ostala je u nama neka praznina, imamo još što pitati jedan od drugoga. Ili jednostavno, dobro je družiti se sa starim pajdašima i pajdašicama, prizvati lijepe uspomene, prizvati mladalačko doba. Sve to iz muziku sumartonskih mužikaša, tamburaša i puhača.

Josip Mihović

Suradnja šeljinskih i grubišnopoljskih osnovnih škola

U šeljinskoj osnovnoj i glazbenoj školi Géze Kissa od 13. do 14. listopada boravili su učenici osnovne škole Ivana Nepomuka Jermešića iz Grubišnog Polja. Veza dviju škola traje već dva desetljeća, a pridonosi joj i dobra suradnja, umalo svakodnevna, dvaju prijateljskih gradova.

BUDIMPEŠTA – U Hrvatskoj osnovnoj školi i gimnaziji 21. studenog održat će se otvoreni dan za roditelje koji namjeravaju svoje dijete upisati u tu ustanovu. Cilj je prikazivanje cijele škole roditeljima i mladim učenicima.

BUDIMPEŠTA – U HOŠIG-u 28. studenog održat će se promidžbeni dan škole. Povodom toga priređuje se i kulturni program, a navečer će se održati i bal u školi.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Glavnogradske samouprave i Hrvatske manjinske samouprave XVI. okruga, 4. prosinca povodom dočeka Sv. Nikole održat će se mala proslava za koju će program sastaviti Marija Kričković Silčanov, a nastup će folklorna skupina Tamburica. Zahvaljujući organizatorima svaki učenik će dobiti poklončić.

BUDIMPEŠTA – Veleposlanstvo Republike Hrvatske i Hrvatska manjinska samouprava V. okruga grada Budimpešte srdačno poziva sve zainteresirane na kazališnu predstavu, na monodramu Münchhausen u izvedbi Vilia Matule, koja će se održati 18. studenog s početkom u 19 sati u BM Palači Duna (V. okrug, Zrinyi u. 5). Komad je režirao Boris Kovačević. Ulaznice su besplatne.

Susret samouprava

Hrvatska samouprava grada Budimpešte 20. listopada pozvala je predsjednike i zastupnike mjesnih samouprava na dogovor u svezi s predstojećim programima, poradi usuglašavanja termina i planiranja većih priredaba 2009. godine. Bili su pozvani i predstavnici tvrtke kako bi se upoznali sa zastupnicima. Nakon večere u klubu HOŠIG-ova đačkog doma slijedilo je usuglašavanje svih programa, tako se planiralo i sastavljanje budimpeštanskoga glasnika, te amaterskog kazališta, znanstvene konferencije 6. studenog u Hotelu Eben. Planira se i putovanje na Hrvatski dan u Baju 15. studenoga, odnosno u organizaciji Glavnogradske samouprave na međunarodni Riječki karneval od 20 do 22 veljače, te sudjelovanje na hrvatskom balu u Palači Duna 14. veljače. Nakon obvezatnog rada slijedilo je ugodno druženje nazočnih zastupnika uz glazbu sastava Bevanda.

Osim važnijih priredaba, potaknuto je i sastavljanje jedinstvene web-stranice, na kojoj namjeravaju okupljati sve važne informacije i programe Hrvata u Mađarskoj. Time se kani pomoći i mladima, koji najvažnije informacije nalaze uglavnom pomoću interneta. Istodobno ova bi stranica ujedinila i sve manjinske samouprave, koje će trebati pravodobno objaviti sve važnije informacije i kulturna događanja.

Bea Letenyei



Kako nam kazuje nastavnica Marija Papp Hideg, razmjene učenika redovite su i učestale. Ovoga su puta upravo Šeljinci, odnosno nastavnici hrvatskoga jezika u tamošnjoj osnovnoj školi bili domaćini. Danas u šeljinskoj osnovnoj školi, koju pohađa petstotinjak učenika, njih više od stotinu, točnije 130, pohađa nastavu hrvatskoga materinskog jezika koji podučavaju Marija Papp Hideg, Katica Kovačević Dudaš i Robert Ronta. Redovita su natjecanja u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku, djeca sudjeluju svim školskim priredbama i programima na hrvatskom jeziku. Trinaesta je ovo godina zaredom da se razmjenjuju učenici. Najesen su učenici iz Grubišnog Polja u Šeljina, a na proljeće Šeljinci u Grubišnom Polju. Učenici šeljinske škole koji pohađaju nastavu hrvatskoga jezika svoje su goste čekali s prigodnim programom, a zatim su se skupa prošetali gradom, učili čardaš, te sudjelovali kreativnoj radionici. Učenici iz Šeljina za vrijeme svoga boravka u Grubišnom Polju redovito sudjeluju i nastavnim satima, pa i na taj način obogaćuju znanje hrvatskoga jezika. Drugi dan šeljinskoga boravka bio je predviđen za izlet u marijansko svetište Jud, a potom slobodan program i



druženje. Svi ovi hrvatski sadržaji odvijaju se uz moralnu i materijalnu potporu Hrvatske samouprave grada Šeljina, na čelu s Đusom Dudašem. Djeca su uvijek smještena kod obitelji koje ih rado čekaju i tako se sklapaju trajna prijateljstva i veze. Ali se veze ne iscrpljuju samo u ova dva spomenuta godišnja susreta. Već se dogovara skorašnja nogometna utakmica trećih razreda u Grubišnom Polju. Ravnatelj škole Ivana Nepomuka Drago Pušić nam radosno govori o suradnji sa šeljinskim Hrvatima. Veze su dobre i na gradskoj i školskoj razini.

Smatramo kako je to djeci koja pohađaju nastavu hrvatskoga jezika u Šeljina od neizmjerne koristi, i mi svim silama podupiremo širenje dosadašnjih veza. Stječu se nova iskustva i upoznajemo se međusobno, a sve to pridonosi našoj boljoj komunikaciji, što je velika dobit za djecu, kaže Pušić, te nastavlja: i škola u Grubišnom Polju ima šestotinjak učenika, nešto više nego šeljinska, ali ih prate isti problemi, bez obzira što se nalaze u drugim državama.

Branka Pavić Blažetin



Pečuški učenici u Zagrebu



U gimnaziji Miroslava Krleže se uobičajilo da učenici otputuju na tjedan dana u Zagreb, na razmjenu učenika. Budući da naša pečuška škola ima dobra poznanstva i dugotrajna prijateljstva s Osnovnom školom Miroslava Krleže i IV. Gimnazijom, svake godine sedmi razred osnovne škole i gimnazijalci treće godine posjećuju Zagreb. Ti posjeti imaju svoju posebnost, naime djeca su smještena kod obitelji učenika koji pohađaju navedene škole, i to pridonosi lakšem učenju hrvatskoga jezika.

Program našega boravka bio je ovaj:

Dana 13. listopada, u 6:48 sati krenuli smo vlakom s pečuškoga kolodvora. Na putu prema Zagrebu bilo je jako veselo, ali smo bili i u velikoj neizvjesnosti i jedva smo čekali da stignemo u Zagreb. Na tamošnjemu glavnom kolodvoru dočekali su nas jako simpatični domaćini, koji su nas s puno ljubavi ugostili u svojim domovima.

Tog smo dana imali fakultativne programe, pa smo s domaćinima otišli na prvu kavu kako bismo se bolje upoznali. Budući da smo mi malen i složan razred, brzo smo se uklopili u novu sredinu i već prvih dana sklopili smo dobra prijateljstva.

U utorak smo posjetili IV. Gimnaziju. Sudjelovali smo na nastavi te smo detaljnije razgledali školsku zgradu. Navečer smo se okupili pred kazalištem Gavela, gdje smo

pogledali predstavu „Turandot“, modernu obradu klasičnog komada.

Srijeda je bila pogodna da odemo u šetnju i razgledavanje znamenitosti starog dijela grada Zagreba. Kad smo se svi okupili u najpoznatijoj zagrebačkoj ulici, u Ilici, odvezli smo se uspinjačom u Gornji grad. Tamo smo vidjeli mnoge poznate zgrade, npr. Hrvatski sabor, Banske dvore, crkvu Sv. Marka, Muzej grada Zagreba, itd. Kroz Kamenita vrata spustili smo se natrag na Trg bana Jelačića i usput pogledali i prelijepu zagrebačku katedralu. Zatim smo otišli na zajednički ručak u restoran „Frankopan“.

Sljedećeg smo dana imali cjelodnevni izlet u istarski Hum, Roč i Opatiju. Hum je poznat po tome što je najmanji gradić na svijetu, ima samo 16 stanovnika. Roč je znamenit po svojim poznatim crkvama s čuvenim djelima iz ranih stoljeća, po počecima pismenosti u Hrvata i aleji glagoljaša. Poslije podne smo stigli u Opatiju gdje smo imali slobodan program. Dakako, svi smo se veselili ugledavši more.

Tijekom boravka u Zagrebu večernji izlasci su nam bili najbolji i njih ćemo se uvijek rado sjećati. Tome moramo pridodati da su se rodile i nove simpatije te jako čvrsta prijateljstva.

Najtužniji i najgori dan nam je bio petak, iz razloga što smo se morali rastati od naših novih prijatelja i napustiti Zagreb. Tada nas je baš i kiša pratila do kolodvora, kako i izreka veli „Čak je i dragi Bog za nama plakao.“

Smatramo da je ova razmjena jako korisna jer smo imali priliku mnogo vježbati hrvatski jezik, upoznati Zagreb i steći nova prijateljstva. Jedva čekamo dolazak naših Zagrepčana, tzv. „purgera“ u Pečuh, i žarko se nadamo da će, i nakon njihova uzvratnog posjeta, naša prijateljstva ostati vječna.

*Antonio Claudio Anđelić
Alisa Iljazović
Adina Mesić*



Izradila: Dijana Kovачić
iz Fičehaza

Natječaj Hagen 09

Izložba likovne umjetnosti učenika osnovnih škola djece hrvatskih iseljenika priredit će se u Njemačkoj u organizaciji HKM HAGEN SD. CROATIA HAGEN I CARITAS HAGEN i pod pokroviteljstvom Hrvatske matice iseljenika.

Tema izložbe: Anđeo čuvar (moj anđeo, anđeo moje obitelji i moje domovine),
autori: slobodna umjetnica Ankica Karačić i Ante Karačić, dip. oec.

www.big-k.de,

slikarska tehnika: po izboru,

format radova: odgovarajuće likovne mape za dob 1–4 i 5–8 razreda.

Prijave za sudjelovanje: prijaviti se mogu djeca Hrvata u iseljensktvu i djeca iz Hrvatske u dobi od 1. do 8. razreda. Radove za natjecanje treba slati *na adresu:* Ankica Karačić, 58 640 ISERLOHN Stormstr. 3 Njemačka. Rok 20. prosinca 2008. godine.

NAPOMENA: Svaki sudionik na poleđini prijavljenog rada mora napisati: ime i prezime, adresu, grad i zemlju iz koje dolazi, razred te naziv Hrvatske udruge, škole, katoličke misije u kojoj djeluje. Navesti i učitelja pod čijim je vodstvom napravio prijavljeni rad te tehniku na kojoj je on napravljen.

Proglašenje najboljih radova bit će 15. siječnja 2009. godine u Hagen u povodu godišnjice međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske. Bit će nagrađena po tri najbolja rada u kategoriji 1–4. i 5–8 razreda.

Medijski pokrovitelji: HIC-portal www.hic.cr i HIA-portal www.hia.com.hr.

SVE INFORMACIJE: Croatia KFT. Nagymező u. 49. 1065 Budapest. Tel.: 00 36 269-2811.



Forum Hrvata mohačke mikroregije



KISEG, BRUXELLES – U glavnom gradu Europe, u Bruxellesu, se je pred kratkim predstavio grad Kiseg. Na dvodnevnom programu je sudjelivala pedesetočlana delegacija, med kimi su bili i židanski načelnik Štefan Krizmanić kot i prvak Plajgora Vince Hergović. Cilj je bio da se predstavlja bogati kulturni, povijesni jerb ovoga kraja, u srcu Europe, a u Europskom parlamentu dva tajedne dugo su mogli pogledati posjetitelji fotoizložbu o Kisegu. Kako je rekao židanski načelnik, reklame za programe nisu bile najbolje, ali tijekom četverodnevnoga boravka u dotičnom varošu upoznali su se i s brojnim djelači iz Hrvatske u europskom centru.

BEČ – Austrijsko-hrvatska krovna udruga „Anno 93“ www.anno93.at u siječnju organizira 7. međunarodnu smotru folkloru u Beču. U svečanoj dvorani u 12. okrugu, Längenfeldgasse 13-15, 24. siječnja očekuje se nastup društva Bakirköy gençlik ve spor klubü iz Turske, folklorne skupine D’Nimsbacher u. Wimsbacher iz Austrije, KUD -a „Metković“ iz Hrvatske, FA „Ljupčo Santov“ iz Makedonije, KUD-a „Silvije Strahimir Kranjčević“ – Zürich iz Švicarske, KUD-a „Konoplja“ iz Mađarske, HKUD -a „Željezničar“ iz Hrvatske, folklorne skupine „Matija Gubec“ iz BiH, KUD-a župe Zovik, BiH i domaćina: FA „Anno 93“ iz Beča.

U zabavnom dijelu programa nastupit će tamburaški sastav „Slavonske lole“, a moderatori programa bit će Branko Uvodić (HRT) i Kristina Buconjić (ORF). Deset folklornih ansambala iz Turske, Austrije, Švicarske, Mađarske, Makedonije, BiH i Hrvatske početkom iduće godine opet će u organizaciji „Anno 93“ predstaviti bečkoj publici i svojom sunarodnjacima hrvatske pjesme, plesove i tradicijsku glazbu.

SUBOTICA – U izdanju Novinsko-izdavačke ustanove «Hrvatska riječ» iz tiska je izašla knjiga «Šaljive narodne pripovijetke» Balinta Vujkova, za koju je pripovijetke odabrao i priredio Lazar Merković. «Balint Vujkov je više od pola stoljeća skupljao hrvatske narodne pripovijetke u Bačkoj, Srijemu, Banatu, Lici i na Kosovu, zatim u Mađarskoj, Austriji, u današnjoj Slovačkoj i Češkoj te Rumunjskoj. Nasuprot onemogućivanju daljnjeg rada oduzevši mu putovnicu, opirući se raznim zahtjevima, osudama, nastaje njegov golem sakupljački i književni opus koji u hrvatskoj književnosti otvara stanovita pitanja koja su do danas ostala bez cjelovita odgovora», ističe urednik izdanja Milovan Miković.

Prije dvije godine, na poticaj zastupnika HDS-a Marijane Balatinac i Đure Jakšića, sazvan je Forum Hrvata mohačke mikroregije koji je imao za cilj okupiti naselja toga kraja u kojima žive Hrvati i djeluju Hrvatske samouprave. Cilj je bio zauzimanje zajedničkih stavova, važnih za život Hrvata ovoga područja, te poticanje protoka informacija o djelatnosti Hrvatske državne samouprave. Forum je postao mjestom sastanka kojem se odazivaju redovito Hrvati iz Vršende, Mohača, Lančuga, Velikog Narada, Katolja, Sajke, Surdukinja, a tu je još i naselje Olas čiji predstavnici nisu dosada sudjelovali sastancima spomenutoga Foruma.

Tako je 20. listopada u seoskom poglavarstvu sela Vršende, u nazočnosti tamošnjeg načelnika Károlya Körtesia održan još jedan Forum kojem su ovoga puta bili domaćini vršendski Hrvati, a gost Foruma bio je predsjednik Udruge baranjskih Hrvata Ivan Gugan. Nazočni su bili Hrvati iz Mohača, Vršende, Velikog Narada, Lančuga i Katolja.

Ivan Gugan ih je upoznao s promjenama u Statutu Saveza Hrvata u Mađarskoj i tijekom Izvanrednoga kongresa koji je nedavno održan u Budimpešti, te s planovima rada Udruge baranjskih Hrvata (na neki način sljednika Baranjskog ogranka Saveza Hrvata) čija je registracija u tijeku. Naglasio je potrebu registriranoga članstva i u Udruzi baranjskih Hrvata i u Savezu Hrvata u Mađarskoj. Nazočni su pozvani da se učlane u Udrugu baranjskih Hrvata i Savez. Podsjetilo se kako su primjerice sadašnji zastupnici svih manjinskih samouprava iz mohačke mikroregije, izuzev Olasa (zastupnici olaske Hrvatske samouprave na izborima su krenuli na izbornoj listi KUD-a Tanac), išli na izbore na listi Saveza Hrvata u Mađarskoj, pa je i njihova moralna dužnost da se učlane u Udrugu i Savez. Podijeljeni su i potrebni obrasci. Zaključeno je kako registrirane hrvatske civilne udruge djeluju samo u Mohaču i Vršendi, te kako treba jačati civilnu sferu. Udruge koje su dosada registrirane, po svim naznakama također će se učlaniti u Udrugu baranjskih Hrvata.

Raspravljalo se i o javnom pozivu HDS-a

na davanje prijedloga glede strateškog razvoja Hrvata u Mađarskoj. Nazočni su zauzeli stav da se temeljem rečenoga povjeri Marijani Balatinac i Đuri Jakšiću neka naprave prijedlog nazočnih i upute ga Uredu HDS-a. Glavni naglasak stavljen je na jačanje učenja hrvatskoga jezika. Budući da se danas ni u jednom naselju mohačke mikroregije unutar školskog sustava ne uči hrvatski materinski jezik, zaključeno je neka se osiguraju uvjeti za učenje hrvatskoga jezika svima onima koji to žele, učenicima, starijim osobama, i to zasada izvan institucionaliziranog sustava, primjerice u mohačkome Šokačkom keru. Naravno, to ne sprečava daljnja nastojanja za uvođenje nastave hrvatskoga jezika i u neke od škola na ovom području ako postoje mogućnosti i ako se ispune zakonski uvjeti za to. Dogovoreno je kako će se do kraja listopada u svim naseljima snimiti stanje, broj zainteresiranih te će se na temelju snimljenoga dalje djelovati. Jedno je sigurno, svima koji to žele, treba osigurati uvjete učenja hrvatskoga jezika. U tom smislu nazočni su se složili i oko financiranja zajedničkog autobusa koji bi prometovao između hrvatskih naselja, kupio djecu i odvodio ih u Mohač u Šokačku čitaonicu na sate hrvatskoga jezika, te natrag njihovim kućama. Bude li dovoljan broj zainteresiranih u Šokačkoj čitaonici, obećao je njezin predsjednik Đuro Jakšić, pokrenut će još jednu skupinu, a spremni su pokrenuti i skupinu za odrasle ako postoji zanimanje.

Uz rečeno zaključeno je kako na svim područjima treba jačati međusobnu suradnju hrvatskoga življa unutar mohačke mikroregije, te će se od sljedeće godine organizirati i mikroregijski Hrvatski dan. Veze trebaju biti svakodnevne, jednako kao i razmjena informacija.

Na sastanku je bilo riječi i o načinima pisanja molbâ za diferencirano financiranje manjinskih samouprava, koje se trebaju predati do 1. prosinca ove godine. Upozoreno je na elemente u tim molbama koji mogu pridonijeti većem broju dodijeljenih bodova, a time i većem iznosu diferencirane potpore, odnosno potpore za obavljanje zadataka.

bpb

Udruga „Šokačka grana“ iz Osijeka gostovala u Baji

Predstavljena šokačka izdanja i dio tradicijske baštine



Hrvatska manjinska samouprava grada Baje u subotu, 25. listopada, ugostila je Kulturno-umjetničko društvo „Šokačka grana“ iz Osijeka, koja se u velikoj dvorani Gradskog kazališta u 18 sati predstavila cjelovečernjim programom.

Svojom nazočnosti priredbu je uveličala i Vesna Njikoš Pečkaj, konzul gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu.

Okupljenima se obratila predsjednica udruge Vera Erl, koja je ukratko predstavila rad društva.

Pošto su ukratko predstavili rad udruge, osnovane u Osijeku 2005. godine poradi očuvanja i promicanja kulturne i tradicijske baštine Šokaca u Slavoniji, Baranji, Srijemu i

Bačkoj, a okuplja urbane Šokce, te predstavili izdanja „Šokačka čitanka“ i „Zbornici urbani Šokci“, u programu su nastupile muška pjevačka skupina „Šokci“, ženska pjevačka skupina „Šokice“, tamburaški sastav „Šokačka duša“, dramska skupina „Druge“ i samičar Franjo Verić.

Premda nije bilo najavljeno, na početku programa nastupila je i posebna gošća, poznata hrvatska pjevačica Vera Svoboda koja je otpjevala nekoliko poznatih slavonskih šokačkih pjesama. Nakon mnogo godina, bio je to njezin ponovni nastup u Baji pred bačkim Hrvatima koji su se u lijepom broju okupili ne samo iz Baje nego i okolnih naselja.

Tekst i slike: S. B.



Natječaj za XII. Zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u dijaspori

Književno likovno društvo
35 403 Rešetari
Vladimira Nazora 30

Hrvatski pjesnici u dijaspori i članovi KLD „Rešetari“

„REŠETARAČKI SUSRET PJESNIKA“
Rešetari objavljuje Natječaj za XII. Zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u dijaspori i članova Književne sekcije „2 9 2“ KLD „Rešetari“ iz Rešetara.

Svaki pjesnik može sudjelovati s **tri** pjesme. One trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pisati na računalo i dostaviti na e-mail adresu (flop ili CD) ili pisanim strojem na papiru A3 formata (jedna pjesma jedna stranica).

Broj objavljenih pjesama u zbirci isključivo ovisi o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljeni kriterij, neće biti objavljeni. Neobjavljeni radovi neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoj kratki životopis, do šest rečenica (datum rođenja, adresa stanovanja, stručna sprema i posao koji sada radi, gdje i kada su dosada objavljeni radovi). Svoje radove slati najkasnije do 1. siječnja na adresu:

KLD „REŠETARI“

Vladimira Nazora 30
35 403 REŠETARI Hrvatska

Predstavljanje knjige „XII. Rešetarački susret pjesnika“: **26. rujna 2009.**

Pokrovitelji Zbornika pjesama jesu Hrvatska matica iseljenika Zagreb i Brodsko-posavska županija Slavonski Brod, a su-pokrovitelj Poglavarstvo općine Rešetari.

Izdavač: KLD „Rešetari“ Rešetari.

Urednik Zbornika pjesama: Ivan De Villa.

Izbor radova obaviti će:

mr. Ivan Slišurić, prof., književnik, Nova Gradiška

mr. Stipan Blažetin, prof. književnik, Pečuh

prof. Đuro Vidmarović, književnik, Zagreb

Naslovnica:

Ivica Antolčić, akademski slikar, Zagreb.

Kontakt:

Ivan De Villa

Faks broj: 00 385 35 333 111

Telefon: ++ 385 (0) 98 16 75 765

E-mail: ivan.de-villa@sb.t-com.hr



PROGRAM PRIREDBE

15.30–16.30

Sveta misa u crkvi Sv. Antuna
(Baja, Bartók Béla u. 1)
Svetu misu predvodi: mons. Vladimir
Stanković, kanonik prvostolnog kaptola
zagrebačkog, prelat

17.00–18.30 Kazališna dvorana
(Baja, Oroszlán u. 3)

Svečano otvorenje, pozdravni govori,
dodjela odličja

17.30–18.30 Gala program

KUD Gara
Plesovi iz Podravine
Pjevački zbor iz Dušnoka
Racke pjesme
KUD „Vodenica” iz Bačina
Plesovi iz Gradišća i Pomurja
KUD „Rokoko” iz Čikerije
Plesovi iz Baranje
KUD Gara
Bunjevački plesovi

Rešeterački susret pjesnika

Književno-likovno društvo „Rešetari“ iz Rešetara te Hrvatska matica iseljenika Zagreb organizirali su od 26. do 28. rujna XI. *Rešeterački susret pjesnika*. Glavni pokrovitelj bila je potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske Jadranka Kosor. Pokrovitelj priredbe je bila Brodsko-posavska županija, a supokrovitelji su Poglavarstvo općine Rešetari i Turistička zajednica Brodsko-posavske županije i grada Nove Gradiške. Medijski pokrovitelji bili su Hrvatski radio i Radio Nova Gradiška.

Nakon dolaska sudionika priredbe otvorena je Izložba likovnih radova ostvarenih na XI. Međunarodnoj likovnoj koloniji Petrović–Rešetari. Drugoga dana održan je susret pjesnika iz dijaspore i članova KLD-a Rešetari s učenicima osnovnih škola te predstavljanje knjiga: antologijskog zbornika Rešeteračkih susreta pjesnika *Uz rub vremena* i Zbornika XI. Rešeteračkih susreta pjesnika *Ogrlica za samoću i jutro*. Istoga dana susreli su se pjesnici sa Zlatkom Agom, predsjednikom Općinskog vijeća, u prostorima Poglavarstva općine Rešetari, a potom sudjelovali XI. Rešeteračkoj pjesničkoj večeri te zajedničkoj večeri i druženju. Trećega dana nakon svete mise sudionici Susreta uputili su se svojim kućama.

Rešeterački susret pjesnika počeo je susretom pjesnika i učenika u prostoru školsko-sportske dvorane Osnovne škole Ante Starčevića uza sudjelovanje pjesnika: Antona Kikaša (Toronto, Kanada), Petra Frane Bašića (Cape Tawn, JAR), Alfreda i Marije Matijašević (Berlin, Njemačka), Desanke Matijević (Kotor) i Miroslava Sindika (Tivat, Crna Gora), Marije Kovosić Makić (Sydney, Australija), Ivanke Kuzmanović (Milwaukee, SAD),

Nikole Bujuklieva (Štip) i Antuna Kuljevana (Skopje, Makedonija), Vesne Petrić Terzić (Rovinj), Katarine Pavić (Kaštel Stari), Katarine Čanić (Rešetari). Sve sudionike pozdravio je ravnatelj škole Tihomir Batalo, a u ime organizatora KLD „Rešetari” Ivan De Villa. Pjesnici su čitali svoje radove i opisivali na koji način stvaraju svoje pjesme, te o životu u svojim sredinama iz kojih su stigli. Nakon susreta s učenicima uslijedilo je predstavljajuće knjige *Ogrlica za samoću i jutro*, antologijskog zbornika dosadašnjih rešeteračkih susreta pjesnika i XI. Zbornik pjesama pjesništva hrvatskih autora i naših članova pod imenom *Uz rub vremena*, zbirke pjesama 133 autora, iz Australije, Argentine, SAD-a, Kanade, Njemačke, Švedske, Austrije, Mađarske, Italije, Slovenije, Slovačke, Makedonije, Srbije, Crne Gore, BiH, Rumunjske, Belgije, Švicarske, Španjolske, Velike Britanije te pjesnika naše literarne sekcije KLD-a „Rešetari”. Radove za Zbornik izabrali su: prof. mr. Ivan Slišurić, književnik iz Nove Gradiške; prof. mr. Stjepan Blažetin, književnik iz Pečuha; prof. Đuro Vidmarović, književnik iz Zagreba.

Knjigu su predstavili mr. Ivan Slišurić, izbornik i lektor i mr. sc. Lujo Medvidović, književnik i član Društva književnika Hrvatske Zagreb i Ivan De Villa, urednik knjige. Dogovoreno je da se od sljedeće godine održavaju okrugli stolovi o pjesnicima koji pišu u dijaspori. Prijedlog je da prvi okrugli stol bude posvećen hrvatskom pjesniku iz mađarske Stipanu Blažetinu. XI. Rešeteračka pjesnička večer održana je u dvorani Tvornice koža „Psunj” u Rešetarima uz brojne posjetitelje i obožavatelje hrvatske riječi.

Ivan De Villa

Kvalifikacije za EP u rukometu 2010

Mađarska–Hrvatska 30 : 28

Nakon uvjerljive pobjede protiv Finske (39 : 20) u prvom kolu, Hrvatska rukometna reprezentacija u drugom kolu kvalifikacija za Europsko prvenstvo 2010. poražena je 2. studenog u Vesperimu od Mađarske 30 : 28. Hrvatska, koja je nastupila bez Balića, Lackovića, Dominkovića, Sulića i Džombe, pokazala je odličnu igru, a sve do 47. minute imala je i sigurno vodstvo, kada su Mađari prvi put došli u vodstvo i zadržali prednost do kraja, te zaslužno pobijedili. Najzaslužniji za pobjedu Mađarske bili su Császár i Gál koji su zajedno postigli 16 pogodaka, a na kraju došli do pobjede s tri bitna pogotka Puticsa. U hrvatskoj reprezentaciji najučinkovitiji bili su Zrnić sa sedam, te Vori i Štrlek sa po četiri pogotka. Podsjetimo da je Mađarska u prvom kolu pobijedila Grčku u gostima 27 : 21, te tako trenutno na ljestvici skupine 4 zauzima prvo mjesto. Hrvatska će kvalifikacije nastaviti 18/19. ožujka 2009. protiv Slovačke u gostima.

S. B.